

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Savanter Diöcese.

Inhalt: 20. Epistola encyclica PP. Leonis XIII. de democratia christiana. — 21. Confirmation und Inthronisation des hochwürdigsten Herrn Fürsterzbischofes und Metropolitens von Salzburg, Dr. Johannes Bapt. Ratschthaler. — 22. Decretum S. C. C. quoad Clerum intestinis

bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferentem. — 23. Cours der Wiener Börse vom 31. December 1900 zum Zwecke der Verfassung der Gebühren-Äquivalenz-Taxationen. — 24. Diöcesan-Nachrichten.

20.

Sanctissimi Domini Nostri Leonis Papae XIII. Epistola encyclica de democratia christiana.

VENERABILIBVS FRATRIBVS PATRIARCHIS PRIMATIBVS
ARCHIEPISCOPIBVS EPISCOPIBVS ALIISQVE LOCORVM
ORDINARIIS PACEM ET COMMVNIONEM CVM APOSTOLICA
SEDE HABENTIBVS

LEO PP. XIII

VENERABILES FRATRES

SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Graves de communi re oeconomica disceptationes, quae non una in gente iam dudum animorum labefactant concordiam, crebrescunt in dies calentque adeo, ut consilia ipsa hominum prudentiorum suspensa merito habeant et sollicita. Eas opinionum fallaciae, in genere philosophandi agendique late diffusae, invexere primum. Tum nova, quae tulit aetas, artibus adiumenta, comaeatuum celeritas et adscita minuendae operae lucrisque augendis omne genus organa, contentionem acuerunt. Denique, locupletes inter ac proletarios, malis turbulentorum hominum studiis, concitato dissidio, eo res iam est deducta, ut civitates saepius agitatae motibus, magnis etiam videantur calamitatibus funestandae.

Nos quidem, pontificatu vix inito, probe animadvertimus quid civilis societas ex eo capite periclitaretur; officiique esse duximus catholicos monere palam, quantus in socialismi placitis lateret error, quantaque immineret inde pernicies, non externis vitae bonis tantummodo, sed morum etiam probitati religiosaeque rei. Huc spectarunt litterae encyclicae *Quod Apostolici muneris*, quas dedimus die XXVIII decembris anno MDCCCLXXVIII. — Verum, periculis iis ingravescentibus maiore quotidie cum damno privatim publice, iterum Nos eoque enixius ad providendum contendimus. Datisque similiter litteris *Rerum novarum*, die XV maii anno MDCCCXCI, de iuribus et officiis fuse diximus, quibus geminas civium classes, eorum qui rem et eorum qui operam conferunt, congruere inter se oportet;

simulque remedia ex evangelicis praescriptis monstravimus, quae ad tuendam iustitiae et religionis causam, et ad dimicationem omnem inter civitatis ordines dirimendam visa sunt in primis utilia.

Nec vero Nostra, Deo dante, irrita cessit fiducia. Siquidem vel ipsi qui a catholicis dissident, veritatis vi commoti, hoc tribuendum Ecclesiae professi sunt, quod ad omnes civitatis gradus se porrigat providentem, atque ad illos praecipue qui misera in fortuna versantur. Satisque uberes ex documentis Nostris catholici percepere fructus. Nam inde non incitamenta solum viresque hauserunt ad coepta optima persequenda; sed lucem etiam mutuati sunt optatam, cuius beneficio huiusmodi disciplinae studia tutius ii quidem ac feliciter insisterent. Hinc factum ut opinionum inter eos dissensiones, partim submotae sint, partim molli-tae interquieverint. In actione vero, id consecutum est ut ad curandas proletariorum rationes, quibus praesertim locis magis erant afflictatae, non pauca sint constanti proposito vel nove inducta vel aucta utiliter; cuiusmodi sunt: ea ignaris oblata auxilia, quae vocant secretariatus populi; mensae ad rucolarum mutuationes; consociationes, aliae ad suppetias mutuo ferendas, aliae ad necessitates ob infortunia levandas; opificum sodalicia; alia id genus et societatium et operum adiumenta.

Sic igitur, Ecclesiae auspiciis, quaedam inter catholicos tum coniunctio actionis tum institutorum providentia inita est in praesidium plebis, tam saepe non minus insidiis et periculis quam inopia et laboribus circumventae. Quae popularis beneficentiae ratio nulla quidem propria appellatione initio distingui consuevit: *socialismi christiani* nomen a nonnullis invecum et derivata ab eo haud immerito obsoleverunt. Eam deinde pluribus iure nominare placuit *actionem christianam popularem*. Est etiam ubi, qui tali rei dant operam, *sociales christiani* vocantur: alibi vero ipsa vocatur *democratia christiana*, ac *democratici*

christiani qui eidem dediti; contra eam quam socialistae contendunt *democratiam socialem*. — Iamvero a binis rei significantiae modis postremo loco allatis, si non adeo primus, *sociales christiani*, alter certe, *democratia christiana* apud bonos plures offensionem habet, quippe cui ambiguum quiddam et periculosum adhaerescere existiment. Ab hac enim appellatione metuunt, plus unâ de causa: videlicet, ne quo obiecto studio popularis civitas foveatur, vel ceteris politicis formis praecoptetur; ne ad plebis commoda, ceteris tanquam semotis rei publicae ordinibus, christianae religionis virtus coangustari videatur: ne denique sub fucato nomine quoddam lateat propositum legitimi cuiusvis imperii, civilis, sacri, detrectandi. — Quae de re quum vulgo iam nimis et nonnunquam acriter disceptetur, monet conscientia officii ut controversiae modum imponamus, definientes quidnam sit a catholicis in hac re sentiendum: praeterea quaedam praescribere consilium est, quo amplior fiat ipsorum actio, multoque salubrior civitati eveniat.

Quid *democratia socialis* velit, quid velle *christianam* oporteat, incertum plane esse nequit. Altera enim, plus minusve intemperanter eam libeat profiteri, usque eo pravitatis a multis compellitur, nihil ut quidquam supra humana reputet; corporis bona atque externa consecetur, in eisque captandis fruendis hominis beatitatem constituat. Hinc imperium penes plebem in civitate velint esse, ut, sublatis ordinum gradibus aequatisque civibus, ad bonorum etiam inter eos aequalitatem sit gressus: hinc ius domini delendum; et quidquid fortunarum est singulis, ipsaque instrumenta vitae, communia habenda. At vero *democratia christiana*, eo nimirum quod *christiana* dicitur, suo veluti fundamento, positus a divina fide principiis niti debet, infimorum sic prospiciens utilitatibus, ut animos ad sempiterna factos convenienter perficiat. Proinde nihil sit illi iustitiâ sanctius; ius potiundi possidendi iubeat esse integrum; dispares tueatur ordines, sane proprios bene constitutae civitatis; eam demum humano convictui velit formam atque indolem esse, qualem Deus auctor indidit. Liquet igitur *democratiae socialis* et *christianae* communionem esse nullam: eae nempe inter se differunt tantum, quantum socialismi secta et professio christianae legis.

Nefas autem sit *christianae democratiae* appellationem ad politica detorqueri. Quamquam enim *democratia*, ex ipsa notatione nominis usuque philosophorum, regimen indicat populare; attamen in re praesenti sic usurpanda est, ut, omni politica notione detracta, aliud nihil significatum praeferat, nisi hanc ipsam beneficam in populum actionem *christianam*. Nam naturae et evangelii praecepta quia suo iure humanos casus excedunt, ea necesse est ex nullo civilis regiminis modo pendere; sed convenire cum quovis posse, modo ne honestati et iustitiae repugnet. Sunt ipsa igitur manentque a partium studiis variisque eventibus

plane aliena: ut in qualibet demum rei publicae constitutione, possint cives ac debeant iisdem stare praecceptis, quibus iubentur Deum super omnia, proximos sicut se diligere. Haec perpetua Ecclesiae disciplina fuit; hac usi romani Pontifices cum civitatibus egere semper, quocumque illae administrationis genere tenerentur. Quae quum sit ita, catholicorum mens atque actio, quae bono proletariorum promovendo studet, eo profecto spectare nequaquam potest, ut aliud prae alio regimen civitatis adamet atque invehat.

Non dissimili modo a *democratia christiana* removendum est alterum illud offensionis caput: quod nimirum in commodis inferiorum ordinum curas sic collocet, ut superiores praeterire videantur; quorum tamen non minor est usus ad conservationem perfectionemque civitatis. Praecavet id *christiana*, quam nuper diximus, caritatis lex. Haec ad omnes omnino cuiusvis gradus homines patet complectendos, utpote unius eiusdemque familiae, eodem benignissimo editos Patre et redemptos Servatore, eandemque in hereditatem vocatos aeternam. Scilicet, quae est doctrina et admonitio Apostoli: *Unum corpus, et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis*¹. Quare propter nativam plebis cum ordinibus ceteris coniunctionem, eamque arctiorem ex *christiana* fraternitate, in eosdem certe influit quantacumque plebi adiutandae diligentia impenditur; eo vel magis quia ad exitum rei secundum plane decet ac necesse est ipsos in partem operae advocari, quod infra aperiemus.

Longe pariter absit, ut appellatione *democratiae christianae* propositum subdatur omnis abiiciendae obedientiae eosque aversandi qui legitime praesunt. Revereri eos qui pro suo quisque gradu in civitate praesunt, eisdemque iuste iubentibus obtemperare, lex aequae naturalis et *christiana* praecipit. Quod quidem ut homine eodemque *christiano* sit dignum, ex animo et officio praestari oportet, scilicet *propter conscientiam*, quemadmodum ipse monuit Apostolus, quum illud edixit: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit*². Abhorret autem a professione *christianae* vitae, ut quis nolit iis subesse et parere, qui cum potestate in Ecclesia antecedunt: Episcopis in primis, quos, integrâ Pontificis romani in universos auctoritate, *Spiritus Sanctus* posuit regere *Ecclesiam Dei*, quam *acquisivit sanguine suo*³. Iam qui secus sentiat aut faciat, is enimvero gravissimum eiusdem Apostoli praeceptum oblitus convincitur: *Obedite praepositis vestris, et subiaceate eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris red-*

¹ Ephes. IV, 4—6.

² Rom. XIII, 1. 5.

³ Act. XX, 28.

*dituri*¹. Quae dicta permagni interest ut fideles universi alte sibi defigant in animis atque in omni vitae consuetudine perficere studeant: eademque sacrorum ministri diligentissime reputantes, non hortatione solum, sed maxime exemplo, ceteris persuadere ne intermittant.

His igitur revocatis capitibus rerum, quas antehac per occasionem datâ opera illustravimus, speramus fore ut quaevis de christianae democratiae nomine dissensio, omnisque de re, eo nomine significata, suspicio periculi iam deponatur. Et iure quidem speramus. Etenim, iis missis quorundam sentiis de huiusmodi democratiae christianae vi ac virtute, quae immoderatione aliqua vel errore non careant; certe nemo unus studium illud reprehenderit, quod, secundum naturalem divinamque legem, eo unice pertineat, ut qui vitam manu et arte sustentant, tolerabiliorem in statum adducantur, habeantque sensim quo sibi ipsi prospiciant; domi atque palam officia virtutum et religionis libere expleant; sentiant se non animantia sed homines, non ethnicos sed christianos esse; atque adeo ad *unum* illud *necessarium*, ad ultimum bonum, cui nati sumus, et facilius et studiosius nitantur. Iamvero hic finis, hoc opus eorum qui plebem christiano animo velint et opportune relevatam et a peste incolumem socialismi.

De officiis virtutum et religionis modo Nos mentionem consulto iniecinus. Quorundam enim opinio est, quae in vulgus manat, *quaestionem socialem*, quam aiunt, *oeconomicam* esse tantummodo: quum contra verissimum sit, eam moralem in primis et religiosam esse, ob eandemque rem ex lege morum potissime et religionis iudicio dirimendam. Esto namque ut operam locantibus geminetur merces; esto ut contrahatur operi tempus; etiam annonae sit vilitas: atqui, si mercenarius eas audiat doctrinas, ut assolet, eisque utatur exemplis, quae ad exuendam Numinis reverentiam alliciant depravandosque mores, eius etiam labores ac rem necesse est dilabi. Periclitatione atque usu perspectum est, opifices plerosque anguste misereque vivere, qui, quamvis operam habeant brevioris spatio et uberiori mercede, corruptis tamen moribus nullaque religionis disciplina vivunt. Deme animis sensus, quos inserit et colit christiana sapientia; deme providentiam, modestiam, parsimoniam, patientiam ceterosque rectos naturae habitus: prosperitatem, etsi multum contendas, frustra persequare. Id plane est causae, cur catholicos homines inire coetus ad meliora plebi paranda, aliaque similiter instituta invehere Nos nunquam hortati sumus, quin pariter moneremus, ut haec religione auspice fierent eaque adiutrice et comite.

Videtur autem propensae huic catholicorum in proletarios voluntati eo maior tribuenda laus, quod in eodem campo explicatur, in quo constanter feliciterque, benigno

afflatu Ecclesiae, actiosa caritatis certavit industria, accommodata ad tempora. Cuius quidem mutuae caritatis lege, legem iustitiae quasi perficiente, non sua solum iubemur cuique tribuere ac iure suo agentes non prohibere; verum etiam gratificari invicem, *non verbo, neque lingua, sed opere et veritate*¹; memores quae Christus peramanter ad suos habuit: *Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem, sicut dilexi vos; ut et vos diligatis invicem. In hoc cognoscet omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem*². Tale gratificandi studium, quanquam esse primum oportet de animorum bono non caduco sollicitum, praetermittere tamen haudquamquam debet quae usui sunt et adiumento vitae. Qua in re illud est memoratu dignum, Christum, sciscitantibus Baptistae discipulis: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* demandati sibi inter homines muneris arguisse causam ex hoc caritatis capite, Isaiae excitatâ sententia: *Caeci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur*³. Idemque de supremo iudicio ac de praemiis poenisque decernendis eloquens, professus est se singulari quadam respecturum ratione, qualem homines caritatem alter alteri adhibuissent. In quo Christi sermone id quidem admiratione non vacat, quemadmodum ille, partibus misericordiae solantis animos tacite omissis, externae tantum commemoravit officia, atque ea tamquam sibimetipsi impensa: *Esurivi, et dedistis mihi manducare; sitivi, et dedistis mihi bibere; hospes eram, et collegistis me; nudus et cooperuistis me; infirmus, et visitastis me; in carcere eram, et venistis ad me*⁴.

Ad haec documenta caritatis utrâque ex parte, et animae et corporis bono, probandae, addidit Christus de se exempla, ut nemo ignorat, quam maxime insignia. In re praesenti sane suavissima est ad recolendum vox ea paterno corde emissa: *Misereor super turbam*⁵, et par voluntas ope vel mirifica subveniendi: cuius miserationis praeconium extat: *Petransit benefaciendo et sanando omnes opressos a diabolo*⁶. — Traditam ab eo caritatis disciplinam Apostoli primum sancte naviterque coluerunt; post illos qui christianam fidem amplexi sunt, auctores fuerunt inveniendae variae institutorum copiae ad miserias hominum, quaecumque urgeant, allevandas. Quae instituta, continuis incrementis provecta, christiani nominis partaeque inde humanitatis propria ac praeclara sunt ornamenta, ut ea integri iudicii homines satis admirari non queant, maxime quod tam sit proclive ut in sua quisque feratur commoda, aliena posthabeat.

¹ I Ioann. III, 18.

² Ioann. XIII, 34—35.

³ Matth. XI, 5.

⁴ Ib. XXV, 35—36.

⁵ Marc. VIII, 2.

⁶ Act. X, 38.

¹ Hebr. XIII, 17.

Neque de eo numero bene factorum excipienda est erogatio stipis, eleemosynae causâ; ad quam illud pertinet Christi: *Quod superest, date eleemosynam*¹. Hanc scilicet socialistae carpunt atque e medio sublatam volunt, utpote ingenitae homini nobilitati iniuriosam. At enim si ad evangelii praescripta², et christiano ritu fiat, illa quidem neque erogantium superbiam alit, neque affert accipientibus verecundiam. Tantum vero abest ut homini sit indecora, ut potius foveat societatem coniunctionis humanae, officiorum inter homines fovendo necessitudinem. Nemo quippe hominum est adeo locuples, qui nullius indigeat; nemo est egenus adeo, ut non alteri possit qua re prodesse: est id innatum, ut opem inter se homines et fidenter poscant et ferant benevole. — Sic nempe iustitia et caritas inter se devinctae, aequo Christi mitique iure, humanae societatis compagem mire continent, ac membra singula ad proprium et commune bonum providenter adducunt.

Quod autem laboranti plebi non temporariis tantum subsidiis, sed constanti quadam institutorum ratione subveniatur, caritati pariter laudi vertendum est; certius enim firmiusque egentibus stabit. Eo amplius est in laude ponendum, velle eorum animos, qui exercent artes vel operas locant, sic ad parsimoniam providentiamque formari, ut ipsi sibi, decursu aetatis, saltem ex parte consulant. Tale propositum, non modo locupletum in proletarios officium elevat, sed ipsos honestat proletarios; quos quidem dum excitat ad clementiorem sibi fortunam parandam, idem a periculis arceat et ab intemperantia coercet cupiditatum, idemque ad virtutis cultum invitat. Tanta igitur quum sit utilitatis ac tam congruentis temporibus, dignum certe est in quo caritas bonorum alacris et prudens contendat.

Maneat igitur, studium istud catholicorum solandae erigendaeque plebis plane congruere cum Ecclesiae ingenio et perpetuis eiusdem exemplis optime respondere. Ea vero quae ad id conducant, utrum *actionis christianae popularis* nomine appellentur, an *democratiae christianae*, parvi admodum refert; siquidem impertita a Nobis documenta, quo par est obsequio, integra custodiantur. Ad refert magnopere ut, in tanti momenti re, una eademque sit catholicorum hominum mens, una eademque voluntas atque actio ipsa, multiplicatis hominum rerumque praesidiis, augeatur, amplifietur. — Eorum praesertim advocanda est benigna opera, quibus et locus et census et ingenii animique cultura plus quiddam auctoritatis in civitate conciliant. Ista si desit opera, vix quidquam confici potest quod vere valeat ad quaesitas popularis vitae utilitates. Sane ad id eo certius breviusque patebit iter, quo impensius multiplex praestantium civium efficientia conspiret. Ipsi autem considerent velimus non esse sibi in integro,

¹ Luc. XI, 41.

² Matth. VI, 2—4.

infirmorum curare sortem an negligere; sed officio prorsus teneri. Nec enim suis quisque commodis tantum in civitate vivit, verum etiam communibus: ut, quod alii in summam communis boni conferre pro parte nequeant, largius conferant alii qui possint. Cuius quidem officii quantum sit pondus ipsa edocet acceptorum bonorum praestantia, quam consequatur necesse est restrictior ratio, summo reddenda largitori Deo. Id etiam monet malorum lues, quae, remedio non tempestive adhibito, in omnium ordinum perniciem est aliquando eruptura: ut nimirum qui calamitosae plebis negligat causam, ipse sibi et civitati faciat improvide. — Quod si actio ista christiano more socialis late obtineat vigeatque sincera, nequaquam profecto fiet, ut cetera instituta, quae ex maiorum pietate ac providentia iam pridem extant et florent, vel exarescant vel novis institutis quasi absorpta deficiant. Haec enim atque illa, utpote quae eodem consilio religionis et caritatis impulsa, neque re ipsa quidquam inter se pugnantia, commode quidem componi possunt et cohaerere tam apte, ut necessitatibus plebis periculisque quotidie gravioribus eo opportunius liceat, collatis benemerendi studiis, consulere. — Res nempe clamat, vehementer clamat, audentibus animis opus esse viribusque coniunctis; quum sane nimis ampla aeruunarum seges obversetur oculis, et perturbationum exitialium impendeant, maxime ab invalescente socialistarum vi, formidolosa discrimina. Callide illi in sinum invadunt civitatis: in occultorum conventuum tenebris ac palam in luce, qua voce, qua scriptis, multitudinem seditione concitant; disciplinâ religionis abiecta, officia negligunt, nil nisi iura extollunt; ac turbas egentium quotidie frequentiores sollicitant, quae ob rerum angustias facilius deceptioni patent et ad errorem rapiuntur. Aequae de civitate ac de religione agitur res; utramque in suo tueri honore sanctum esse bonis omnibus debet.

Quae voluntatum consensio ut optato consistat, ab omnibus praeterea abstinendum est contentionis causis quae offendant animos et disiungant. Proinde in ephemeridum scriptis et contionibus popularibus sileant quaedam subtiliores neque ullius fere utilitatis quaestiones, quae quum ad expediendum non faciles sunt, tum etiam ad intelligendum vim aptam ingenii et non vulgare studium exposcunt. Sane humanum est, haerere in multis dubios et diversos diversa sentire: eos tamen qui verum ex animo persequantur addeceat, in disputatione adhuc ancipiti, aequanimitatem servare ac modestiam mutuaque observantiam; ne scilicet, dissidentibus opinionibus, voluntates item dissideant. Quidquid vero, in causis quae dubitationem non respuant, opinari quis malit, animum sic semper gerat, ut Sedi Apostolicae dicto audiens esse velit religiosissime.

Atque ista catholicorum actio, qualiscumque est, ampliore quidem cum efficacitate procedet si consociationes eorum omnes, salvo suo cuiusque iure, una eademque

primaria vi dirigente et movente processerint. Quas ipsis partes in Italia volumus praestet institutum illud, a Congressibus coetibusque catholicis, saepenumero a Nobis laudatum: cui et Decessor Noster et Nosmetipsi curam hanc demandavimus communis catholicorum actionis, auspicio et ductu sacrorum Antistitum, temperandae. Item porro fiat apud nationes ceteras, si quis usquam eiusmodi est praecipuus coetus, cui id negotii legitimo iure sit datum.

Iamvero in toto hoc rerum genere, quod cum Ecclesiae et plebis christianae rationibus omnino copulatur, apparet quid non elaborare debeant qui sacro munere fungantur, et quam variâ doctrinae, prudentiae, caritatis industria id possint. Prodire in populum in eoque salutariter versari opportunum esse, prout res sunt ac tempora, non semel Nobis, homines e clero allocutis, visum est affirmare. Saepius autem per litteras ad Episcopos aliosve sacri ordinis viros, etiam proximis annis¹, datas, hanc ipsam amantem populi providentiam collaudavimus, propriamque esse diximus utriusque ordinis clericorum. Qui tamen in eius officiis explendis caute admodum prudenterque faciant, ad similitudinem hominum sanctorum. Franciscus ille pauper et humilis, ille calamitosorum pater Vincentius a Paulo, alii in omni Ecclesiae memoria complures, assiduas curas in populum sic temperare consueverunt, ut non plus aequo distenti neque immemores sui, contentione pari suum ipsi animum ad perfectionem virtutis omnis excolerent. — Unum hic libet paulo expressius subiicere, in quo non modo sacrorum administrari, sed etiam quotquot sunt popularis causae studiosi optime de ipsa, nec difficili opera, mereantur. Nempe, si pariter studeant per opportunitatem haec praecipue in plebis anima fraterno alloquio inculcare. Quae sunt, a seditione, a seditiosis usquequaque caveant; aliena cuiusvis iura habeant inviolata; iustam dominis observantiam atque operam volentes exhibeant: domesticae vitae ne fastidiant consuetudinem multis modis frugiferam; religionem in primis colant, ab easque in asperitatibus vitae certum petant solatium. Quibus perficiendis propositis sane quanto sit adiumento vel Sanctae Familiae Nazarethanae praestantissimum revocare specimen et commendare praesidium, vel eorum proponere exempla quos ad virtutis fastigium tenuitas ipsa sortis eduxit, vel etiam spem alere praemii in potiore vita mansuri.

Postremo id rursus graviusque commonemus, ut quidquid consilii in eadem causa vel singuli vel consociati homines efficiendum suscipiant, meminerint Episcoporum auctoritati esse penitus obsequendum. Decipi se ne sinant vehementiore quodam caritatis studio; quod quidem, si

¹ Ad Ministrum Generalem Ordinis Fratrum Minorum, die XXV nov. an. MDCCCLXXXVIII.

quam iacturam debitae obtemperacionis suadeat; since- rum non est, neque solidae utilitatis efficiens, neque gratum Deo. Eorum Deus delectatur animo qui, sentiendi sua postposita, Ecclesiae praesides sic plane ut ipsum audiunt iubentes: iis volens adest vel arduas molientibus res, coeptaque ad exitus optatos solet benignus perducere. — Ad haec accedant consentanea virtutis exempla, maxime quae christianum hominem probant osorem ignaviae et voluptatum, de rerum copia in alienas utilitates amice impertientem, ad aerumnas constantem, invictum. Ista quippe exempla vim habent magnam ad salubres spiritus in populo excitandos; vimque habent maiorem, quum praestantiorum civium vitam exornant.

Haec vos, Venerabiles Fratres, opportune ad hominum locorumque necessitates, pro prudentia et navitate vestra curetis hortamur; de iisdemque rebus consilia inter vos, de more congressi, communicetis. In eo autem vestrae evigilent curae atque auctoritas valeat, moderando, cohibendo, obsistendo, ut ne, ullâ cuiusvis specie boni fovendi, sacrae disciplinae laxetur vigor, neu perturbetur ordinis ratio quem Christus Ecclesiae suae praefinivit. — Recta igitur et concordia et progrediente catholicorum omnium operâ, eo pateat illustrius, tranquillitatem ordinis veramque prosperitatem in populis praecipue florere, moderatrice et faultrice Ecclesia; cuius est sanctissimum munus, sui quemque officii ex christianis praeceptis admonere, locupletes ac tenues fraterna caritate coniungere, erigere et robore animos in cursu humanarum rerum adverso.

Praescripta et optata Nostra confirmet ea beati Pauli ad Romanos, plena apostolicae caritatis, hortatio: *Obsecro vos.... Reformamini in novitate sensus vestri.... Qui tribuit, in simplicitate; qui praest, in sollicitudine; qui miseretur, in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum, adhaerentes bono: Caritate fraternitatis invicem dirigentes, honore invicem praevenientes: Sollicitudine non pigri: Spe gaudentes; in tribulatione patientes; orationi, instantes: Necessitatibus sanctorum communicantes; hospitalitatem sectantes. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus: Idipsum invicem sentientes: Nulli malum pro malo red-dentes: Providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus*¹.

Quorum auspex bonorum accedat Apostolica benedictio, quam vobis, Venerabiles Fratres, Clero ac populo vestro amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die XVIII ianuarii anno MDCCCCI, Pontificatus Nostri vicesimo tertio.

LEO PP, XIII.

¹ XII, 1. 17.

Confirmation und Inthronisation des Hochwürdigsten Herrn Fürsterzbischofes und Metropolitens von Salzburg, Dr. Johannes Bapt. Katschthaler.

A.

Päpſtliche Bulle, betreffend die Confirmation des Hochwürdigsten Fürsterzbischofes Dr. Johannes Bapt. Katschthaler.

Leo Episcopus, Servus servorum Dei, dilectis filiis Clero civitatis et dioecesis Salisburgen. salutem et Apostolicam benedictionem! Hodie nos electionem de persona Venerabilis Fratris Nostri Joannis Katschthaler, nuper Episcopi titularis Cybistren., in Archiepiscopum Salisburgen. Electi, per dilectos filios Capitulum et Canonicos Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgen., ad quos electio personæ idoneæ per Romanum Pontificem pro tempore existentem eidem Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgen. dum illam suo pastore viduari contigerit, in Archiepiscopum præficiendæ, spectare et pertinere dignoscitur, Metropolitana Ecclesia Salisburgen. præfata certo tunc expresso modo vacante, canonicè celebratam, Apostolica auctoritate approbantes et confirmantes dictum Joannem Antistitem a vinculo, quo Ecclesiæ titulari Cybistren. tenebatur, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio et Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes eum ad præfatam Metropolitanam Ecclesiam Salis-

burgen. de simili consilio Apostolica auctoritate transtulimus, ipsumque illi in Archiepiscopum et pastorem præfecimus, curam, regimen et administrationem dictæ Metropolitanæ Ecclesiæ eidem in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in Nostris inde confectis litteris plenius continetur. Quocirca discretioni Vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus dictum Joannem Antistitem, tamquam patrem et pastorem animarum Vestrarum grato honore admittentes, eique obedientiam et reverentiam debitas et devotas exhibentes, illius salubria monita et mandata humiliter suscipiatis illaque efficaciter adimplere curetis, alioquin sententiam, quam idem Joannes Antistes rite tulerit in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo nongentesimo, decimo sexto Kalendis Januarii, Pontificatus Nostri anno vigesimo tertio.

L. C. L. M.

B.

Ansprache des Hochwürdigsten Herrn Fürsterzbischofes an den Clerus bei der Inthronisations-Feier.

Reverendissimi Domini! Fratres dilectissimi!

In hoc gravissimo momento, quo ex Dei et Sedis apostolicæ gratia celeberrimam Sancti Ruperti cathedram ascendo — quid dicam? Benigne me excipite, fratres dilectissimi, in nomine Domini venio; non aliunde, non ut fur, sed per ostium intravi, uti ex Bulla modo relecta audistis — ut Pastor, a Principe Pastorum, a summo Pontifice Leone XIII. rite constitutus.

Et nunc, fratres carissimi, pignus prosperi eventus atque fructuosæ operationis, quidnam est? Est *concordia*, est intima animorum consensio et virium coniunctio: Tota vis, totum robur in hac consistit nostra unione.

Clero, tot odiis et insectationibus hodie obnoxio, non est alia salus quam hæc inter se invicem et inprimis cum episcopo intima coniunctio.

„Erant anima una et unum cor“, sic sacrae paginae de prima Christianorum communitate referunt, mox tam læte florescente. „Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur“; quapropter inimici rei Christianæ nihil magis pertimescunt quam hanc Cleri cum episcopo concordiam.

Carissimi, nota est vobis tessera, quam summus Pontifex gloriosissimus Leo P. XIII. sibi elegit. „Pastor et oves, ut sint unum“, est Eius dictum; et æternus pastor, Dominus noster Christus, quid tam ardentem a Patre suo coelesti efflagitavit, in momento quo crucis viam erat initurus? „Pater! rogo, ut sint unum! — ut omnes unum sint! — ut perfecte unum sint!“ — sic trina vice oravit; non cogitans de clavis, quibus cruci erat affigendus, non de opprobriis, in quæ mergendus; — unice de Suorum concordia sollicitus.

Satagamus igitur, fratres dilectissimi, ut hæc inter nos concordia semper floreat et in dies intimior fiat! — Ut floreat in parochiis, inter cooperatores et parochum. Concordes sint coadiutores cum parochi suo in iis, quæ spectant Dei gloriam animarumque salutem; in iis quoque, quæ terrenas tangunt miseras; viribus coniunctis laborent, orent, comedant; pericula et necessitates parochianorum communi vigilantia investigent. Unanimes „idipsum sentientes, honore invicem prævenientes“, ut ait apostolus (Philip. 2): „Charitate fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prævenientes.“ (Rom. 12, 10). „O quam bonum, quamque iucundum habitare fratres in unum!“

Concordia floreat inter parochos et decanum; et decani perfecte consentiant et intime coniungantur cum episcopo. Omnes Clerici summa cum episcopo animorum consensione, collatis in unum studiis, operentur „in aedificationem corporis Christi“. „Qui non est in episcopo, non est in Ecclesia“. (S. Ignatius Martyr). Vinculum, quod me vobiscum et vos invicem connectat, sit charitas; illa charitas, de qua apostolus (I. Cor. 1, 13): „Quae non, quae sua sunt, quaerit, sed quae aliorum; quae non agit perperam, quae patiens est, benigna est, quae non est ambiciosa, quae omnia suffert, omnia sustinet.“

Utinam adversarii nostri gentiles hodierni, id de no-

bis omnibus dicere deberent, quod gentiles antiqui de primis Christianis dicebant: „Videte, quomodo se invicem diligunt!“ Hac Dei armatura induti erimus muri aenei instar, erimus civitas firma, ut legitur in Proverbiis cap. 18: „Frater, qui adiuvatur a fratre, quasi civitas firma.“ Hac Dei armatura induti proelia Domini fortiter proeliabimur. Et sic, omnes concordia coniuncti, unimur Summo Pontifici nostro Leoni; et per Christi Vicarium coniungimur aeterno Pontifici, Christo Domino, et per Christum cum Patre et Spiritu Sancto. Quod Deus det in sua misericordia per intercessionem s. Ruperti!

C.

Zur Erinnerung an die feierliche Inthronisation des Hochwürdigsten Herrn Fürsterzbischofes und Metropoliten

erschien die Broschüre: Palliums-Übergabesfest und Inthronisationsfeier Seiner Fürsterzbischöflichen Gnaden des Hochwürdigsten, Hochgeborenen Herrn Dr. Johannes Bapt. Ratschthaler, Fürsterzbischofes und Metropoliten von Salzburg. Festpredigt, gehalten von Dr. Michael Rapotnik, Fürstbischof

von Lavant, in der Metropolitan-Kirche zu den Heiligen Rupert und Virgil, am Epiphanie-Oktafstes, den 13. Jänner des heiligen Jahres 1901. Marburg, 1901. In Selbstverlage des Verfassers. St. Cyrillus-Buchdruckerei. 39 Seiten.

22.

Decretum quo suspensio statuitur, illico incurrenda a quolibet de clero, qui intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferat.

In perturbationibus et intestinis bellis, quibus aliquoties civiles status exagitantur, ultimis hisce annis interdum accidit, ut ecclesiastici viri, partium studio abrepti, uni vel alteri politicae factioni ultro se manciparent, et pro ea contra canonicas leges plura agere et moliri non vererentur, fidentes absolutionem in posterum se facile consequuturos.

Tam gravi malo occurrere cupiens Sanctissimus Dominus Noster Leo PP. XIII, inhaerendo dispositionibus SS. Concilli Tridentini *sess. XIV in prooem. et cap. IV*, nec non *sess. XXII. cap. I de reform.*, et prae oculis habita doctrina Benedicti XIV in *Instit. 101*, per praesentes S. C. Concilii litteras statuit atque decernit, ut in posterum quisquis ex clero, ut intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferat, proprium residentiae locum absque iusta causa, quae a legitima ecclesiastica auctoritate recognita sit, deseruerit, vel clericales vestes

exuerit, quamvis arma non sumpserit, et humanum sanguinem minime fuderit; et eo magis qui in civili bello sponte sua nomen militiae dederit, aut bellicas actiones quomodocumque dirigere praesumpserit, etsi ecclesiasticum habitum retinere pergat; ab ordinum et graduum exercitio, et a quolibet ecclesiastico officio et beneficio suspensus illico et ipso facto maneat; et inhabilis praeterea fiat ad quaelibet officia aut beneficia ecclesiastica in posterum assequenda, donec ab Apostolica Sede restitutus non fuerit, sublata ad hunc effectum respectivis Dioecesium Ordinariis qualibet dispensandi potestate, etiamsi amplissimis, sive solitis (ut vocant), sive extraordinariis facultatibus rehabilitandi clericos gaudeant: contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex S. C. Concilii die 12. Iulii 1900.

A. Card. Di Pietro, Praefectus.

† B. Archiepiscopus Nazianzenus Pro-Secr.

23.

Cours der Wiener Börse vom 31. December 1900 zum Zwecke der Verfassung der Gebürens-Äquivalents-Fassungen.

A. Allgemeine Staatsschuld.		Geld
Einheitliche Rente in Noten Mai—November zu 100 fl. ö. W., 4·2%	fl. 98·45
Einheitliche Rente in Noten Februar—August zu 100 fl. ö. W., 4·2%	fl. 98·30

	Geld
Einheitliche Rente in Silber Jänner—Juli zu 100 fl. ö. W., 4·2 ⁰ / ₁₀₀	fl. 98·30
Einheitliche Rente in Silber April—October zu 100 fl. ö. W., 4·2 ⁰ / ₁₀₀	fl. 98·30
Loose vom Jahre 1854 zu 250 fl. C.-M., 3·2 ⁰ / ₁₀₀ für 100 fl.	fl. 176·—
Loose vom Jahre 1860 zu 500 fl. ö. W., 4 ⁰ / ₁₀₀ für 100 fl.	fl. 136·—
Loose vom Jahre 1860 zu 100 fl. ö. W., 4 ⁰ / ₁₀₀ für 100 fl.	fl. 164·50

B. Staatsschuld der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.

Österreichische Goldrente, steuerfrei, zu 100 fl. ö. W., 4 ⁰ / ₁₀₀	fl. 117·60
Österreichische Rente in Kronenwährung, 100 K, 4 ⁰ / ₁₀₀	K 98·25

C. Staatsschuld der Länder der ungarischen Krone.

Ungarische Goldrente zu 100 fl., 4 ⁰ / ₁₀₀	fl. 117·45
Ungarische Rente in Kronenwährung, 100 K, 4 ⁰ / ₁₀₀	K 92·95

24.

Diöcesan-Nachrichten.

Investiert wurden: Herr Josef Hesic, I. Kaplan in Sachsenfeld, auf die Pfarre St. Wolfgang in W.-B. und Herr Josef Mlasko, Kaplan in St. Johann am Draufelde, auf die Pfarre hl. Kreuz in Bölschach.

Bestellt wurde: Herr Anton Sijanec, Kaplan in St. Georgen in W.-B., als Provisor ebendort.

Wiederangestellt wurden: Herr Franz Cerjak als Kaplan in Bölschach; Herr Anton Zavadil, als Kaplan in Tremenberg und Herr Anton Drogenik, als Kaplan in Drachenburg.

Überfetzt wurden die Herrn Kapläne: Martin Agrež nach St. Jakob in Dol, Franz Adlasnik nach St. Johann am Draufelde, Anton Lajnsic nach Sachsenfeld und Franz Lovrenko nach Leskovec.

Gestorben ist am 21. Februar Titl. Herr Georg Rantaša, Jubelpriester, F. B. Geistl. Rath, Besitzer der Ehrenmedaille für 40-jährige treue Dienste, Pfarrer in St. Georgen in W.-B., im 81. Lebensjahre.

Unbesetzt sind geblieben die Kaplansposten in St. Georgen in W.-B. und in Hohenmauten.

F.-B. Lavanter Ordinariat zu Marburg,

am 1. März 1901.

† **Michael,**
Fürstbischof.